

FINANSPOLICY FÖR OSBY KOMMUN

Finanspolicyn är indelad i två huvudavsnitt:

1. **Finanspolicy** - normalt görs inga förändringar i detta avsnitt efter fastställandet. Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige.
2. **Riskinstruktion** – här fastställs godkända/tillåtna nivåer på nyckeltal, volymer, motparter, limiter, upplåningsformer, instrument mm. Riskinstruktionen beslutas av kommunstyrelsen.

Finanspolicyn är antagen av kommunfullmäktige § 49 2005-06-13
Ändringsbeslut kommunfullmäktige § 97 2008-10-20

Riskinstruktionen är antagen av kommunstyrelsen 2005
Ändringsbeslut kommunstyrelsen § 107 2010-05-26

1 Inledning

1.1 Finanspolicyns syfte och omfattning

Syftet med finanspolicyn är att ge allmänna riktlinjer för den finansiella verksamheten i kommunkoncernen och närmare riktlinjer för den finansiella verksamheten i Osby kommun.

Policyn kompletteras med en riskinstruktion. Syftet med riskinstruktionen är att ge närmare instruktioner och riktlinjer med utgångspunkt från policyn samt att kvantifiera dessa instruktioner och riktlinjer.

Policyn och riskinstruktionen skall revideras vid behov.

Finanspolicyn omfattar:

- Beslutanderätt, organisation
- Koncernsamordning av finansverksamheten
- Likviditetsplanering
- Placering
- Utlåning
- Upplåning och leasing
- Försäkringsinstrument
- Borgen och garantier
- Styrning och rapportering

1.2 Övergripande mål för finansverksamheten

Inom ramen för kommunallagens bestämmelser och denna policy skall på lång sikt kommunkoncernens upplåning ske till så låg kostnad som möjligt och de egna medlen placeras så att god avkastning erhålls.

Kommunkoncernens finansverksamhet skall drivas så att

- Koncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt säkerställs.
- Risker hålls på en mycket låg nivå och med säkerhet och effektivitet utan spekulativa inslag.
- Kapitalanskaffning och kapitalanvändning i kommunen och dess företag blir effektiv.

Med hänsyn till de riskbegränsningar som anges i finanspolicyn är målsättningen att uppnå bästa möjliga finansnetto för kommunen.

1.3 Organisation av finansförvaltningen

Kommunen och de kommunala bolagen

Samordningen mellan kommunen och de kommunala företagen regleras i denna policy och i ägardirektiv till företagen.

Fördelning av ansvar och befogenheter

1.3.1 Övergripande

Följande ansvars- och befogenhetsfördelning ska gälla för den finansiella verksamheten.

Kommunfullmäktige

- Beslutar om finanspolicy för kommunen.
- Beslutar om ramar för upp- och utlåning, borgen samt övriga finansiella mål.

Kommunstyrelsen

- Ansvarar för kommunens medelsförvaltning.
- Ansvarar för att upplåning, placering av kommunens medel, utlåning och externa förvaltningsuppdrag sker inom ramen för finanspolicyn.
- Beslutar om riskinstruktionen.

Ekonomiavdelningen

- Ansvarar för att verka på ett professionellt och kostnadseffektivt sätt i enlighet med policyn.
- Beslutar om upplåning, placering av kommunens medel, utlåning och externa förvaltningsuppdrag inom ramen för kommunstyrelsens delegation.
- Ser till att finansiella avtal och transaktioner sker inom ramen för finanspolicyn.
- Företräder kommunen gentemot extern motpart.
- Hanterar aktivt de finansiella riskerna.
- Initierar och utarbetar förslag till uppdateringar av finanspolicyn och riskinstruktionen.
- Rapporterar utfallet av det finansiella resultatet till kommunstyrelsen.
- Tillsäker att en fungerande organisation och ansvarsfördelning finns.

De kommunala förvaltningarna

Följer i sin verksamhet reglerna i den finansiella policyn, reglementen och delegationsordningar.

De kommunala företagen

Kommunkoncernens företag skall upprätta en finanspolicy som skall baseras på den kommungemensamma policyn och på gällande ägardirektiv och avtal. Policy skall antas av respektive företagsstyrelse.

Samråd

Strategiska frågor rörande kommunkoncernens finansiella verksamhet skall diskuteras i en grupp med representanter från ekonomiavdelningen och från kommunens företag.

1.3.2 Koncernkonto

För att effektivisera penninghanteringen skall samtliga saldon och likvidströmmar i kommunkoncernens olika enheter vara samordnade i räntebärande koncernkonto.

1.3.3 Extern förvaltning av kommunens medel

I de fall extern förvaltning förekommer, skall skriftligt avtal upprättas mellan kommunen och den externa förvaltaren i överensstämmelse med finanspolicyn.

1.3.4 Förvaltning av andra organisationers medel

Vid förvaltning av annan organisations (t ex stiftelsekapital) medel skall skriftligt avtal om förvaltningen upprättas. Förvaltningsuppdragets risktagande eller utfästelse skall överensstämma med finanspolicyn. Förvaltning av andra organisationers medel skall godkännas av kommunfullmäktige.

2 Risker - riskhantering

All form av ekonomisk verksamhet innebär alltid ett visst mått av finansiellt risktagande. En passiv finansförvaltning innebär att inga åtgärder vidtas för att minimera eller parera risker. Genom en aktiv finansförvaltning skapas möjligheter till att rationellt hantera risker med hänsyn till den kostnad som det medför att minska eller eliminera risker.

Några av de risker som kan identifieras är:

- Valutarisk - värdeförändring av en valuta i förhållande till andra valutor. Kommunen skall inte ta några valutarisker vid placering av likviditeten. Valutarisken kan elimineras med derivatinstrument.
- Ränterisk – värdeförändring på en räntebärande position som följd av ändrade marknadsräntor. Ränteriskerna begränsas dels genom begränsningar av vilka instrument som är tillåtna dels genom begränsning av bindningstider.
- Kreditrisk - motpartsrisk – risken att en motpart inte fullgör sina förpliktelser. Motpartsrisken begränsas genom att godkända motparter för affärer fastställs.

- Likviditetsrisk – risken att en placering inte kan omsättas i likvida medel utan påtaglig kostnadsökning. Likviditetsriskerna begränsas genom likviditetsplanering och val av placeringsformer/värdepapper som vid var tidpunkt kan disponeras/säljas. Löptiden på placerade medel skall anpassas till framtida behov av betalningsmedel på kort och medellång sikt.
- Finansieringsrisk – risken att likvida medel inte kan lånas upp utan påtaglig kostnadsökning. Genom att försäkra sig om kreditlöften kan risken minimeras.
- Refinansieringsrisk (förfallodagsrisk) – risken att det i vissa situationer kan vara svårt att till fördelaktiga villkor placera om stora volymer lån. Risken kan begränsas genom att sprida låneportföljens förfallotider jämt över tiden.

En del av dessa risker kan begränsas genom att använda derivatinstrument. Derivatinstrument får endast användas för att skydda en reell underliggande placering/upplåning.

3 Likviditetsförvaltning

Kommunen skall upprätthålla en god betalningsberedskap. Detta innebär att kommunen kontinuerligt skall upprätthålla en likviditetsreserv för att vid varje tillfälle kunna sköta sina betalningsförpliktelser. Likviditetsreserven består av ej bundna medel på bankkonton, postgiro mm, placerade medel som kan frigöras inom två bankdagar, outnyttjade, garanterade checkräkningskrediter, låneramar samt kreditlöften.

Betalningsberedskapen är beroende av tillgången på likvida medel, d v s kontanter eller sådana tillgångar som snabbt kan omsättas i kontanter. Inom ramen för likviditetsförvaltningen skall bundna placeringar överstigande ett år ej ske.

Av riskinstruktionen framgår nivån på likviditetsreserven.

4 Utlåning/placering av likvida medel

Kravet på god säkerhet i kommunens medelsplacering innebär bl a att kredit-, ränte- och likviditetsrisker skall undvikas eller minimeras.

Utlånings/placeringsformer ska väljas att kravet på lågt risktagande tillgodoses och samtidigt som bästa möjliga förräntning eftersträvas.

Långfristig utlåning till kommunala bolag beslutas av kommunfullmäktige. Limiter inom koncernkontot beslutas av kommunstyrelsen.

Placeringar i utländsk valuta får ej förekomma inom ramen för likviditetsförvaltningen.

Avsiktligt räntearbitrage, vars enda syfte är att skapa räntevinster för kommunen, är inte tillåtet.

Av riskinstruktionen framgår:

Tillåtna instrument

Tillåtna motparter

Tillåtna limiter

5 Upplåning och leasing

5.1 Lång- och kortfristig upplåning

Upplåning får genomföras för långfristiga finansieringar eller för att trygga kommunens kortfristiga betalningsberedskap. Vid upplåning och skuldförvaltning skall kravet på låg risk beaktas och lägsta möjliga finansieringskostnader eftersträvas vid den valda risknivån.

Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) är inte tillåtet. Detta får dock inte förhindra att upplåning sker vid en tidpunkt som bedöms vara lämplig för senare finansiering.

För att uppnå låga finansieringskostnader måste konkurrensen i upplåningen upprätthållas. Vid upphandling bör förfrågan ske hos minst tre kreditinstitut. Undantag får göras vid befarade stora ränterörelser.

I samband med beslut om årsbudget fattar kommunfullmäktige beslut om storleken av kommunens långfristiga nyupplåning som skall gälla för budgetåret.

Av kommunens samlade låneskuld får högst 20 % bestå av lån i utländsk valuta. Lån i utländsk valuta skall terminssäkras för att eliminera valutarisken.

Av riskinstruktionen framgår:

Tillåtna motparter

Tillåtna instrument

Tillåten finansieringsrisk/refinansieringsrisk

Tillåten ränterisk

5.2 Finansiell leasing

Finansiell leasing jämställs med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna policy. Leasingkontrakt skall godkännas av ekonomichefen.

6 Derivatinstrument - försäkringsinstrument

För att på bästa sätt förändra räntebindningstiden i skuldportföljen har kommunen möjlighet att utnyttja räntederivat. Detta innebär, att man på ett snabbt, flexibelt och kostnadseffektivt sätt kan förändra räntebindningstiden.

Derivatinstrument får endast användas för att ändra kommunens räntebindningstid. Hänsyn ska tas till kommunens räntebindningstid både när det gäller finansiella tillgångar som finansiella skulder.

Av riskinstruktionen framgår:

Tillåtna instrument

Tillåtna motparter

7 Borgen och garantier

Kommunen har som borgensman intresse av att varje investering som finansierats med borgenslån är försäkrade. Därför ska alla borgensåtaganden för investeringsändamål villkoras med ett förbehåll om att låntagaren skall hålla investeringsobjektet försäkrat under hela den tid borgen skall gälla. Kommunen kan också vid önskemål om kommunal borgen ställa som villkor att andra typer av säkerheter skall lämnas till kommunen eller att kommunen genom avtal skaffar kontroll över gäldenärens övriga säkerheter (t ex pantbrev i egendomen).

Företag ingående i kommunkoncernen lämnar inte säkerhet till kommunen för borgensåtaganden.

Avgift för borgensåtagande kan tas ut av kommunen.

8 Styrning och rapportering

8.1 Styrning

Ekonomiavdelningen samordnar vid behov likviditetsplaneringen och likviditetsuppföljningen för kommunen och de till koncernkontot anslutna bolagen.

Bolagen skall fortlöpande informera och samråda med ekonomiavdelningen i finansiella frågor.

8.2 Kontroll, Rapportering och Uppföljning

Kommunen skall ha rutiner som säkerställer god kontroll, rapportering, uppföljning och utvärdering. Det är därför av stor vikt att det finns en ändamålsenlig organisation, klara rutiner och ett fungerande kontrollsystem i form av en utvecklad ränteriskhantering, en uppföljning via benchmark och rapportkrav.

8.2.1 Kontroll

För att åstadkomma intern kontroll skall administrationen av löpande finansieringsavslut, handhavande av aktuell dokumentation – reverser, avtal, borgensförbindelser – bokföring av ingångna avtal, överföring av pengar mellan långgivare, kommunala företag, placeringsinstitut, banker och kommunen handhas av ekonomiavdelningen.

Vidare skall förutom behörig person som genomfört en affär ytterligare en person kontrollera att affären är i överensstämmelse med finanspolicy och riktlinjedokumentet.

Vid finansiella transaktioner skall delegationer och attesträtter vara upprättade samt kontinuerligt vid behov uppdateras.

8.2.2 Rapportering

För att ge kommunens ledning kontinuerlig information som rör medelsförvaltningens utveckling, skall ett väl fungerande rapportsystem finnas. Kommunens placerings- och låneportföljers sammansättning samt den finansiella riskexponeringen i övrigt skall regelbundet rapporteras till kommunstyrelsen. Härutöver skall en sammanställning av kommunens finansiella positioner rapporteras till kommunstyrelsen. Avvikelser från fastlagd policy skall snarast rapporteras.

Av riskinstruktionen framgår:
Rapporteringens periodicitet
Rapporternas innehåll

8.2.3 Uppföljning

Uppföljning mot finanspolicy och riskinstruktion bör ske fortlöpande vid varje transaktion.

9 Riskinstruktion

Kommunstyrelsen fastställer anvisningar för den löpande verksamheten i riskinstruktionen.

10 Övergångsregler

Samtliga tidigare antagna föreskrifter om medelsförvaltningen eller annat område som behandlas i denna policy upphävs.

Kommunfullmäktiges tidigare utfästelser rörande borgensåtagande, upplåning, utlåning eller motsvarande och som genom avtal gäller i förhållande till annan part, förändras ej så länge det tidigare åtagandet kvarstår.